Gegants. Uns apunts sobre el seu origen

Recopilació de Jaume López Puigbó

La presència d'aquestes figures a 90 països i la contemplació de la seva diversitat de formes, així com de la seva ubicació en les diverses societats i contextos socials en què són inserides, fa impossible pensar que tinguessin un origen únic i, igualment, una única finalitat.

Des de les illes més recòndites d'Oceania fins als llocs més freds del nord d'Europa. Des dels països de la serralada de l'Himàlaia fins a les estepes nord-americanes, passant per tota la seva riquesa al continent africà, els gegants són presents entre nosaltres.

De manera simplificada, i ja en temps remots, els podem veure esmentats en espectacles teatrals, com una més de les seves fórmules, atès que ocasionalment també deriven cap als calços i les xanques (tenint aquests també diversos orígens).

Però les referències més constants són a la seva representació com els «déus» dels llocs on apareixen, especialment relacionant-los amb la fertilitat, en el seu sentit més ampli, des de la seva representació «arbòria» fins a les formes femenines. I dit sigui de passada, potser va ser aquesta vessant la que va influir en la seva presència en les representacions teatrals.

És en tots dos casos (teatre i déus) on es troba la resposta, de manera generalista, a la pregunta: per què neixen els gegants?

I la resposta (no global) és de les més simples: per la necessitat de mostrar i magnificar la figura que representen per sobre dels caps dels simples mortals. És inconcebible per a qualsevol societat respectuosa amb els seus éssers divins que un déu sigui d'una alçada inferior a la d'una persona. Un déu ha d'inspirar por o respecte (segons el cas) i una de les maneres d'aconseguir-ho és precisament per la seva grandesa.

És posteriorment, amb la presència de la religió catòlica i la «invenció» de la celebració del Corpus Christi, quan aquestes figures, en una zona inicialment limitada a Europa (un espai molt reduït respecte a la seva dimensió mundial), s'incorporen a aquesta processó. S'ha dit molt sobre el significat de les primeres figures presents i s'hi ha aportat poc, dins de la seva diversitat d'orígens, però no seria lògic pensar que, si el «poble» les tenia com a elements propis (potser en un procés evolutiu; en

molts dels casos europeus ja formaven part només de celebracions més festives), s'incorporessin, sense més motiu, a la processó per tal d'atreure el poble ras a aquesta manifestació, barreja d'ostentació i religiositat. No és més lògic pensar que el seu significat dins del Corpus fos al·legat posteriorment per justificar-ne la presència a la festa, igual que altres celebracions «populars» que s'hi van incorporar?

La simple contemplació de les seves formes actuals, o les de les últimes dècades, ens ofereix una visió impactant d'aquesta diversitat.